

Bezpieczeństwo pożarowe dachów zielonych a zagadnienia formalnoprawne

Nie ma przepisów prawnych mówiących o bezpieczeństwie pożarowym wyłącznie dachów zielonych, dlatego wymagania wobec tych konstrukcji trzeba wywodzić z innych obowiązujących norm prawnych. Autorzy artykułu zebra- li je i zamieścili w poniższym tekście, oszczędzając zainteresowanym tym zagadnieniem żmudnego wyszukiwania tekstów źródłowych i norm prawnych.

Opracowanie to znacznie ułatwi pracę projektantom lub wykonawcom zielonych dachów, jak też może stanowić pomoc dla inwestorów w wyborze stosowanych rozwiązań. Autorzy, uwzględniając treść kierowanych do nich pytań, uzupełnili swoje poprzednie opracowanie pt. „ODPOR- NOŚĆ OGNIOWA DACHÓW ZIEŁONYCH a zagadnienia for- malno-prawne” oraz uaktualnili publikatory przywołanych aktów prawnych.

III Charakterystyka dachów

DACH to górna, najwyższa część obiektu budowlanego, mająca za zadanie **przekrycie** i osłanianie go przed niekorzystnym wpływem warunków atmosferycznych. Dach składa się z konstrukcji nośnej i **pokrycia**.

W związku z powyższym, należy zdefiniować użyte wcześniej podobne, lecz nietożsame określenia:

- **POKRYCIE DACHU** – to zewnętrzna warstwa dachu narażona na działanie warunków atmosferycznych, za pokrycie służyć może roślinność charakterystyczna dla **zielonego dachu**.
- **PRZEKRYCIE DACHU** – to określenie nie tylko meryto- ryczne, funkcjonuje również w niżej przywoływanych i omawia- nych przepisach prawa. Do przekrycia (poza **pokryciem**, które jest jego integralną częścią) zalicza się całą konstrukcję dachu, łącznie ze stropem lub stropodachem, a także cały układ techniczny i poszczególne komponenty dachu (w tym specjalistyczne war- stwy **dachu zielonego**).

DACH ZIEŁONY – za **zielony dach** uważa się otwartą, poro- śniętą roślinnością powierzchnię oddzieloną od powierzchni gruntu poprzez budowlę bądź inną konstrukcję inżynierską. Termin „zielony dach” jest dosłownym tłumaczeniem angielskiego pojęcia *green roof*. Określenie to nie odnosi się do barwy **pokrycia dachowego**, lecz do jego właściwości ekologicznych oraz zastosowania zieleni w postaci roślinności na całej powierzchni lub na wybra- nym jej fragmencie. Zdecydowanie bardziej obrazowe i precyzyjne jest niemieckie *dachbegrueung*, które dosłownie tłumaczy się jako: „ZAZIELENIANIE DACHÓW” (co w domyśle oznacza obsadza- nie **dachu** roślinami). W języku polskim funkcjonują także okre- ślenia „ROŚLINNY DACH” lub „DACH Z ZIELENIĄ”, jak też „ŻYJĄCY DACH”, a nawet „DACH EKOLOGICZNY”, będące synonimem zielonego dachu, a przy tym zdecydowanie lepiej pre- cyzujące najbardziej charakterystyczny element konstrukcyjny tych instalacji (1).

Dachem zielonym w rozumieniu technicznym – jest **system warstw** – począwszy od stropu, stropodachu lub płyty balkonowej

Jarema A. Rabiński, Michał P. Woszczyk

Rzecznicy Polskiego Stowarzyszenia „Dachy Zielone”
Federacji Stowarzyszeń Naukowo-Technicznych NOT

ekspert

Graf. 1. Pożar dachu zielonego

(części nośnej **przekrycia dachowego**), aż po warstwy wierzchnie (którymi poza zielenią są również np. nawierzchnie, elementy małej architektury, place zabaw, zbiorniki wodne i inne). Każda z **warstw dachu zielonego** odpowiada za sprawowanie określonej funkcji w systemie (tzw. jedno- lub wielowarstwowym). Ponadto wiele **warstw** pełni równocześnie kilka funkcji i wzajemnie się uzupełniają.

Warstwy dachu zielonego

Do podstawowych **warstw dachu zielonego**, niezbędnych do jego prawidłowego funkcjonowania, zalicza się m.in.:

- **WARSTWĘ HYDROIZOLACJI** – jeżeli nie jest odporna na przerost korzeni, to musi być przykryta specjalną folią przeciwkorzeniową; jest to warstwa łatwo zapalna – klasa E **reakcji na ogień**;
- **WARSTWĘ DRENAŻOWĄ** – musi być zdolna do szybkiego odprowadzenia nadmiaru wody z **dachu zielonego**; warstwa ta, w przypadku zastosowania płyt drenujących i gromadzących wodę, ze względu na użyte materiały (np. HDPE lub polietylen PE) jest łatwo zapalna;
- **WARSTWĘ WEGETACYJNĄ** – składają się na nią specja- listyczne substraty – podłoża ogrodnicze, w których korzeni się roślinność – których parametry dobierane i określane są w zależe- ności od zastosowanych roślin i pożądanych właściwości całego systemu dachu zielonego; zagadnienia palności tej warstwy omó- wione zostały w dalszej części artykułu.
- w zależności od potrzeb, inne **WARSTWY SPECJALI- STYCZNE**, np.:
  - włókniny filtracyjne,
  - maty ochronne,
  - warstwy lub komponenty akumulujące wodę,
  - warstwy dyfuzyjne,
  - inne – zgodne z systemowymi rozwiązaniami poszczególnych rodzajów **dachów zielonych**.

graf. Natalia Zborowska

- ROŚLINNOŚĆ, której dobór uzależniony jest od rodzaju dachu zielonego,
- ELEMENTY UZUPEŁNIAJĄCE – np. studzienki rewizyjne, zabezpieczenia antyerozyjne, tzw. przejścia instalacyjne, kotwy i inne.

Ze względu na rodzaj hydroizolacji pokrycia dachowe dzielimy na:

- wykonane z materiałów bitumicznych (rolowanych) – papy termozgrzewalne modyfikowane SBS, APP;
- wykonane z materiałów rolowanych z tworzyw sztucznych i kauczuku – membrany dachowe PVC oraz EPDM;
- bezspoinowe – wszelkiego rodzaju masy.

Można przyjąć, że podział ten nie rzutuje bezpośrednio na **odporność ogniową** pokryć.

Najbardziej trwale oraz wytrzymałe na jakiegokolwiek uszkodzenia mechaniczne lub wynikające z pracy samego podłoża **dachu zielonego** są rozwiązania z zastosowaniem:

- układu hydroizolacji z pap bitumicznych, składającego się z co najmniej dwóch warstw (w ocenie autorów uwzględniających aspekt kultury budowlanej i staranności polskiego wykonawcy); około 1 cm grubość bitumu zapewni 100% szczelności **pokrycia dachu**;
- membrany EPDM, np. Resitrix (rozwiązanie korzystniejsze w ocenie wielu innych autorów biorących pod uwagę wyłącznie aspekt techniki i technologii budowlanej, bez uwzględniania kwestii podatności na błędy wykonawcze).

Szczelność układu izolacji **dachu** jest jednak najczęściej postrzegana wyłącznie jako cecha trwałości jego użytkowania, rzadziej zaś (lub w ogóle) jako cecha wpływająca na **odporność ogniową dachu**, w tym **dachu zielonego**. Przeprowadzony eksperyment, polegający na uszkodzeniu mechanicznym izolacji, pod którą znajdowała się termoizolacja palna (np. PIR, EPS) z zaprószonego ogniem, wykazał natychmiastowe (wręcz niekontrolowane) rozprzestrzenianie się ognia wewnątrz przekroju **dachu**, w przeciwieństwie do sposobu rozprzestrzeniania się ognia pod szczelną hydroizolacją. Ponadto każda palna powierzchnia postrzępiona, z powodu większego dostępu tlenu, pali się intensywniej niż gładka. Istotne jest zatem szczelne wykonanie hydroizolacji.

Podział dachów zielonych

Przypomnieć należy, że ze względu na warstwę izolacji termicznej dachu zielone dzielimy na:

- NIEOCIEPLONE – niemające warstwy termoizolacji;
- DOCIEPLONE, które z uwagi na położenie (układ) warstw, dzielimy na:
  - TRADYCYJNE, STANDARDOWE, ZWYKŁE lub KLASYCZNE – z termoizolacją znajdującą się pod warstwą hydroizolacji;
  - ODWRÓCONE z termoizolacją znajdującą się nad warstwą hydroizolacji.

W przypadku **dachu zielonego** realizowanego w **układzie odwróconym** wykonanie szczelnej warstwy hydroizolacji jest pracą zaniżkową, zarówno w rozumieniu formalnoprawnym, jak też merytorycznym, co wynika z układu i specyfiki poszycia, a także z uwagi na brak swobodnego dostępu w celu wykonania jakichkolwiek napraw (warstwa ta występuje na samym spodzie **pokrycia dachowego**).

W związku z powyższym hydroizolacja wymaga nie tylko skrupulatnego i precyzyjnego wykonania, lecz również **dopełnienia czynności formalnoprawnych**:

- przez kierownika budowy – zgłoszenia inwestorowi do sprawdzenia lub odbioru wykonanych robót ulegających zakryciu bądź zanikających, gdyż na mocy art. 22 pkt. 7 Ustawy z dnia 7 lipca 1994 roku Prawa budowlanego (tekst pierwotny: Dz.U. nr 89, poz. 414; tekst jednolity: Dz.U. z 2013 roku, poz. 1409 z późniejszymi zmianami: Dz.U. z 2014 roku poz. 40, 768, 822, 1133, 1200) [dalej Prawo budowlane] należy to do jego *podstawowych obowiązków*;

- przeprowadzenie odbioru przez Inspektora Nadzoru Inwestorskiego – gdyż na mocy art. 25 pkt. 3 Prawa budowlanego „do *podstawowych obowiązków inspektora nadzoru inwestorskiego należy (...)* sprawdzanie i odbiór robót budowlanych ulegających zakryciu lub zanikających”;

- stwierdzenie przez projektanta sprawującego nadzór autorski ich zgodności z projektem;

- potwierdzenie prawidłowości wykonania przez dozór techniczny producenta w przypadku realizacji tzw. dachów systemowych.

W zależności od SPADKU POŁĄCZI DACHOWEJ można przyjąć następujący podział:

- DACHY PŁASKIE, których połącz dachowa pochylona jest ≤20%;
- DACHY SKOŚNE, których pochylenie połącz dachowej zawarte jest w przedziale od 20 do 50%;
- DACHY STROME z połącz dachową pochyloną >50%.

Omawianego **spadku połącz dachowej** nie należy jednak mylić i utożsamiać z:

- KĄTEM NACHYLENIA KONSTRUKCJI – podawanym w stopniach, a nie w procentach;
- STOPNIEM NACHYLENIA ZAZIELENIONEJ POWIERZCHNI – również podawanym w stopniach, a nie w procentach. Zgodnie z definicją NOT PSDZ:
  - PŁASKIE DACHY ZIELONE – o nachyleniu do ok. 10° (to jest <20%);
  - SKOŚNE DACHY ZIELONE – mające spadek ok. 10° ~ 25° (to jest ok. 20 ~ 50%);
  - STROME DACHY ZIELONE – o nachyleniu powyżej 25° (to jest ok. >50%).

Fot. 2. Dach zielony na obiekcie Term Białka Tatrzańska

Ponadto niektórzy projektanci dążą wręcz do zacierania różnicy między tzw. **dachem zielonym** a żywą ścianą.

Wskazany powyżej podział nie rzutuje jednak bezpośrednio na formalnoprawne wymagania dotyczące **odporności ogniowej**, choć prowadzenie działań ratowniczo-gaśniczych na **dachach skośnych** jest utrudnione, na **dachach stromych** utrudnienie to wzrasta (proporcjonalnie do **stopnia nachylenia dachu**).

Ze względu na **rodzaj zastosowanej zieleni** (użytych roślin)

dachy zielone dzielimy na:

• **DACHY ZIELONE EKSTENSYWNE (dachy zielone**

z uprawą ekstensywną) – nazywane są czasem *eco roof*, co wyraźnie podkreśla ich ekologiczny aspekt. Miąższość warstwy substratu waha się w tym przypadku od 2 do 20 cm. Z głębokością substratu związany jest też dobór gatunkowy roślin – odznaczają się one płytkim systemem korzeniowym oraz niedużymi wymaganiami pielęgnacyjnymi. Najczęściej wykorzystywane są tu gatunki z rodzaju *Sedum* oraz *Sempervivum*;

• **DACHY ZIELONE INTENSYWNE (dachy zielone z uprawą intensywną)** – na ich określenie często używana jest nazwa *roof garden* (ogród na dachu), która odnosi się do sposobu użytkowania, oddając tym samym bardzo precyzyjnie istotę takiego założenia. Jest to związane z rodzajem i miąższością podłoża, asortymentem roślin (nie tylko trawy i byliny, ale też **drzewa i krzewy**), a także dodatkowymi elementami, jak: **baseny, oczka wodne, fontanny, rzeźby ogrodowe, altany, ławki, trejaże, pergole** itp.

Wskazany powyżej **podział w sposób istotny implikuje zagadnienia pożarowe**.

Dachy zielone intensywne z jednej strony zawierają wiele **łatwo zapalnych elementów zagospodarowania**, do których zaliczyć można m.in. drzewa, krzewy, altany, ławki, trejaże, pergole, z drugiej jednak mogą znajdować się na nich obiekty np. baseny, oczka wodne, fontanny, które poza funkcją kompozycyjno-ozdobną, **mogą pełnić rolę elementów wykorzystywanych w ochronie przeciwpożarowej**, pod warunkiem spełnienia dodatkowych uwarunkowań projektowo-technicznych, określonych w § 5 Rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji z dnia 24 lipca 2009 r. w sprawie przeciwpożarowego zaopatrzenia w wodę oraz dróg pożarowych (Dz.U. z 2009 roku, nr 124 poz. 1030).

Dachy zielone ekstensywne, z uwagi na parametr pożarowy, mogą być zakwalifikowane do niezapalnych lub trudno zapalnych, jeżeli projektant zaprojektuje, a wykonawca spełni łącznie następujące wymogi:

- **warstwę wegetacyjną** będzie stanowił specjalistyczny substrat mineralno-organiczny, w którego składzie materia organiczna (**nie mylić z częściami organicznymi**) nie przekracza $\leq 65\text{ g/l}$ (zgodnie z wytycznymi FLL);
- wykorzystane zostaną gatunki roślin trudno palnych (np. rozchodniki), w szczególności pozbawionych łodyg lub suchych liści, a przede wszystkim zostanie zaniechany dobór tzw. „suchych traw”;
- zachowane będą strefy wolne od roślinności w miejscach przejść przez **dach** i opaski żwirowe wokół elementów wyniesionych ponad dach, o szerokości min. 50 cm;
- na dużych powierzchniach nasadzeń (o długości ponad 40 m) zostaną zaprojektowane i wykonane pasy ochrony przeciwogniowej, o szerokości min. 100 cm (np. żwir, płyty betonowe).

III Odporność ogniowa dachów zielonych

Zagadnienie bezpieczeństwa pożarowego implikuje szereg rozwiązań konstrukcyjnych oraz architektonicznych, niezbędnych do zachowania szczególnych wymagań stawianych obiektom budowlanym, w tym **dachom zielonym**, gdyż stanowią ich integralną część.

Wymogi **odporności ogniowej dachów**, w tym **dachów zielonych**, określone są w dziale VI (pt. „Bezpieczeństwo pożarowe”) Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie (Dz.U. nr 75, poz. 690, **z późniejszymi zmianami**: Dz.U. z 2003 roku nr 33, poz. 270, Dz.U. z 2004 roku nr 109, poz. 1156, Dz.U. z 2008 roku nr 201, poz. 1238, Dz.U. z 2009 roku nr 56, poz. 461, Dz.U. z 2010 roku nr 239, poz. 1597, Dz.U. z 2012 roku poz. 1289, Dz.U. z 2013 roku poz. 926) dalej zwanym Rozporządzeniem Ministra Infrastruktury, w sprawie warunków technicznych jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Przepisy w nim zawarte precyzują zależność pomiędzy przeznaczeniem obiektu budowlanego, sposobem jego użytkowania a wysokością i liczbą kondygnacji, a także położeniem w stosunku do poziomu terenu oraz innych obiektów budowlanych.

ODPORNOŚĆ OGNIOWA przekrój dachów, w tym **dachów zielonych**, to zdolność konstrukcji części nośnej oraz **pokrycia dachowego** do zachowania, w określonych warunkach, **stanów nośności ogniowej (R)**, połączonej ze **szczelnością ogniową (E)** oraz **izolacyjnością ogniową (I)**. Uzyskanie pożądanej wartości, zgodnej z wymaganiami przywołanej powyżej normy prawnej, przeprowadza się metodą doświadczalną i wyrażoną w minutach.

• **NOŚNOŚĆ OGNIOWA (R)** – zdolność elementu próbnego **przekrój dachów** (w analizowanym przypadku – cały przekrój **dachu zielonego**, obejmujący wszystkie jego warstwy techniczne) do przenoszenia obciążeń, w szczególności w trakcie działania wysokich temperatur (najczęściej ognia) – wyrażamy ją w jednostce czasu, w której elementy nośne spełniające funkcje oddzielające zachowują nośność. **Stan graniczny nośności ogniowej** następuje, gdy **element próbny** przestaje spełniać swoją funkcję nośną wskutek zniszczenia mechanicznego lub utraty stateczności przy przekroczeniu granicznych wartości przemieszczeń lub odkształceń spowodowanych działaniem wysokich temperatur.

• **SZCZELNOŚĆ OGNIOWA (E)** – zdolność **elementu próbnego** do uniemożliwienia przenikania przez niego produktu pożarowego, takiego jak gaz, dym, para i płomień. **Stan graniczny**

Fot.3. Praca wykonywana na dachu (w tym dachu zielonym) przy użyciu otwartego ognia może stwarzać zagrożenie pożarowe

rot. Natalia Zborowska

szelności ogniowej następuje wówczas, gdy **element próbny** przestaje spełniać funkcję oddzielającą na skutek pęknięć oraz szczelin, przez które swobodnie przenikają płomień oraz gorące gazy pożarowe.

- **IZOLACYJNOŚĆ OGNIOWA (I)** – zdolność **elementu próbnego** do przeciwstawienia się przewodzeniu ciepła. **Stan graniczny izolacyjności ogniowej elementu próbnego** następuje w chwili, gdy przestaje on spełniać funkcję oddzielającą na skutek przekroczenia granicznej wartości temperatury powierzchni nienagrzewanej.

Badaniu **odporności ogniowej** poddawane są układy warstw typowych **przekryć dachowych z częścią nośną** z blachy trapezowej oraz częścią nośną w postaci stropu żelbetowego. Przeprowadza się je w Zakładzie Badań Ogniowych Instytutu Techniki Budowlanej w Warszawie, gdzie opracowuje się klasyfikacje ogniowe albo europejskie oceny techniczne (zastępujące aprobaty techniczne) **przekryć dachowych**, w zależności od układu poszczególnych warstw.

Dla potrzeb badań konstruuje się model **przekrycia dachu** (wymiar np. 3 x 4 m) **z częścią nośną typu stalowa blacha trapezowa**. Na niej układane są kolejne **warstwy dachu zielonego**. By odwzorować realne warunki panujące na każdym **przekryciu dachowym**, dodatkowo obciąża się je od góry, tworząc tzw. **normowe obciążenie śniegiem** (ok. 90 kg/m³ dla 2. strefy klimatycznej). Jeżeli do części nośnej dachu podwieszane są różnego rodzaju instalacje, należy je również przewidzieć podczas badania jako tzw. **obciążenie podwieszane**.

Dopiero tak wykonany model dachu poddany jest działaniu wysokiej temperatury. W piecu badawczym wytworzone są realne warunki imitujące rozwój pożaru w pomieszczeniu, zgodnie z krzywą normową. Przez narzucony przepisami czas, tj. 30 lub 15 minut, dane **przekrycie dachowe** powinno zapewniać **nośność ogniową, szczelność ogniową** oraz dodatkowo **izolacyjność ogniową**.

W przypadku części nośnej **przekrycia dachu**, wykonanej ze stalowej blachy trapezowej (takie rozwiązanie, choć technicznie możliwe, jest rzadko spotykane przy realizacji **dachów zielonych**), należy poza sumą podanych wcześniej obciążeń przyjąć tzw. **ograniczenie wyężenia blachy trapezowej** (np. zredukowanie nośności do 65 lub 70%). Zapas nośności (tj. 35 lub 30%) oznacza ograniczenie poziomu wyężenia blachy trapezowej, niezbędny dla obciążenia ogniowego podczas próby ogniowej. Blacha trapezowa pod wpływem wysokich temperatur traci swoją funkcję nośną – robi się plastyczna już w temperaturze ok. 250~280°C. Oznacza to, że w takich warunkach znajduje się na granicy swojej wytrzymałości, a co za tym idzie – w krótkim czasie traci swoją funkcję nośną.

W przypadku realizowania **przekrycia dachu** zielonego opartego na konstrukcji nośnej typu strop żelbetowy wskazać należy, że sam w sobie przenosi on większe obciążenia w trakcie działania wysokich temperatur i jest zaliczany najczęściej do klasy REI120 lub REI60 **odporności ogniowej**.

Aby zapewnić **odporność ogniową dachu zielonego** o podłożu drewnianym lub z płyt OSB, należy w każdym przypadku obudować od spodu **przekrycie dachowe** np. **ogniochronnymi płytami gipsowo-kartonowymi**, spełniającymi pożądaną **odporność**

Fot. 4. Dach zielony na obiekcie prywatnym w Warszawie

ogniową klasy EI30 lub EI60. Uzyskuje się w ten sposób parametr **szelności i izolacyjności ogniowej EI**, co w przypadku całego układu **przekrycia dachowego** klasyfikuje się jako układ o **odporności ogniowej RE30**. Ponadto konstrukcja drewniana powinna być zabezpieczona dostępnymi środkami ogniochronnymi w celu uzyskania wymaganego stopnia trudnozapalności. Dostępne w ofercie handlowej systemy **dachów**, w tym również **dachów zielonych**, są najczęściej przebadane jedynie dla **kąta nachylenia konstrukcji** do ok. 25°. Natomiast **przekrycia dachowe** o większym **spadku połaci dachowej** wymagają tzw. dopuszczenia jednostkowego (o ile założenia wymagań ogniowych nie były przyjęte już na etapie projektowania).

III Odporność przekrycia dachowego na ogień zewnętrzny

– stopień rozprzestrzeniania ognia, metoda t1 ~ t4, klasy reakcji na ogień dla poszczególnych wyrobów budowlanych i elementów budynku

REAKCJA NA OGIEŃ to reakcja **materiału budowlanego** (w analizowanym przypadku **warstw dachu zielonego**, np. styropianu, polistyrenu ekstrudowanego XPS, papy, geowłókniny, folii, specjalistycznego substratu itp.) na ogień działający na ten materiał w określonych warunkach ekspozycji (w postaci wydzielonego ciepła, dymu, obszaru spalania bądź płonących kropel). Reakcja na ogień podawana jest w postaci opisowej (niepalny, niezapalny, trudno zapalny, łatwo zapalny) lub w postaci klas (A1, A2, B, C, D, E, F) i charakteryzuje możliwy udział materiałów budowlanych w rozwoju pożaru.

Relacje między scenariuszem odniesienia a oddziaływaniami termicznymi (wszystkie wyroby z wyjątkiem podłóg – którymi w przypadku **dachów zielonych** są również podesty) określono w sposób następujący:

- klasa F: wyroby, dla których nie określono właściwości z uwagi na **reakcję na ogień**, i nie zaliczono ich do jednej z klas: A1, A2, B, C, D, E, np. **materiał drzewny** jako element estetyczny, stwarzający odmienne mikrowarunki dla flory i fauny, lub **umieszczone na dachu zielonym pocięte drewno** z wywierconymi otworami w celu stworzenia warunków siedliskowych dla insektów (bioróżnorodności) **bez jego impregnacji** – oba rozwiązania stosowane w praktyce szwajcarskiej;
- klasa E: wyroby odporne w krótkim czasie na działanie małego płomienia, bez jego istotnego rozprzestrzeniania się, np. **materiał**

drzewny jako element estetyczny, a także stwarzający odmienne mikrowarunki dla flory i fauny, lub umieszczone na **dachu zielonym pocięte drewno** z wywierconymi otworami dla stworzenia warunków siedliskowych dla insektów (bioróżnorodności) w przypadku jego impregnacji – oba rozwiązania stosowane w praktyce szwajcarskiej;

- klasa D: wyroby spełniające kryteria klasy E i odporne w dłuższym czasie na działanie małego płomienia, bez jego istotnego rozprzestrzeniania, dodatkowo zdolne do przejścia działania pojedynczego płomienia z dostatecznym opóźnieniem i ograniczonym rozprzestrzenianiem ognia;
- klasa C: podobnie jak klasa D, lecz spełniające bardziej surowe wymagania;
- klasa B: podobnie jak klasa C, lecz ostrzejsze kryteria, np. specjalistyczne substraty firm Bauder dla **zazielenień ekstensywnych**, GCL (Zin Co), KIK Krajewscy, stosowane na **dachach zielonych**. Uwaga! Inne substraty mogą mieć inną klasę reakcji na ogień, a nawet nie być w ogóle przebadane;
- klasa A2: te same kryteria jak klasa B według PN-EN 13823; dodatkowo w warunkach rozwiniętego pożaru wyroby nie powinny mieć znacznego udziału w obciążeniu ogniowym i rozwoju pożaru, np. plyta gipsowo-kartonowa;
- klasa A1: wyroby tej klasy nie powinny mieć udziału w żadnej fazie rozwoju pożaru, łącznie z pożarem rozwiniętym, powinny spełniać także wszystkie wymagania klas niższych; klasyfikacja uzupełniająca obejmuje dymotworczość i płonące krople/odpady, np. włna mineralna lub szklana, stosowane jako termoizolacja dachu zielonego na wysokich budynkach.

KLASYFIKACJA W ZAKRESIE REAKCJI NA OGIEŃ obejmuje następujące podziały:

1. Niepalność.
2. Stopień palności:
  - niezapalność,
  - trudno zapalność,
  - łatwo zapalność.
3. Stopień rozprzestrzeniania ognia:
  - nierozprzestrzenianie ognia,
  - słabe rozprzestrzenianie ognia,
  - silne rozprzestrzenianie ognia.

Z uwagi na stopień rozprzestrzeniania ognia badano i klasyfikowano takie elementy obiektów budowlanych, jak:

- ściany wewnętrzne i zewnętrzne przy działaniu ognia od strony pomieszczenia,
- ściany zewnętrzne przy działaniu ognia od strony elewacji,
- okładziny ścienne wewnętrzne i zewnętrzne na podłożu z materiałów **niepalnych** przy działaniu ognia od strony okładzin,
- dachy (w tym dachy zielone) przy działaniu ognia od strony pokrycia i okapu,
- izolacje rur i kanałów (również na **dachach zielonych**).

Pod względem STOPNIA ROZPRZESTRZENIANIA OGNIĄ elementy obiektu budowlanego (tj. **dachu**, w tym **dachu zielonego**) klasyfikuje się jako:

- NRO nierozprzestrzeniające ognia – w obszarze działania źródła ognia mogą ulec spaleniowi, a poza tym obszarem nie ulegają spaleniowi; nie dopuszcza się spalania po czasie badania ani też występowania płonących kropli lub odpadów stałych, jest to wymóg

spełniany przez praktycznie wszystkie dachy zielone realizowane w Polsce. Ponadto NRO mają np. specjalistyczne substraty firm Bauder dla **zazielenień ekstensywnych**, GCL (Zin Co), KIK Krajewscy. Uwaga! Inne substraty mogą mieć różną klasę reakcji na ogień, dlatego bezwzględnie wymagane jest ich przebadanie.

- SRO słabo rozprzestrzeniające ogień – mogą ulegać spalaniu poza obszarem działania źródła ognia w zakresie określonym w kryteriach oceny badania; nie dopuszcza się spalania po czasie badania ani też występowania płonących kropli i odpadów stałych. Przykładem może być np. ułożenie na dachu zielonym materiału drzewnego jako elementu estetycznego, również stwarzającego odmienne mikrowarunki dla flory i fauny, lub umieszczenia na dachu zielonym pociętego drewna z wywierconymi otworami dla stworzenia warunków siedliskowych dla insektów (bioróżnorodności) – oba rozwiązania stosowane w praktyce szwajcarskiej.
- SRO silnie rozprzestrzeniające ogień, które ulegają spalaniu poza obszarem działania źródła ognia, poza zakresem określonym w kryteriach oceny przyjętym dla elementów słabo rozprzestrzeniających ogień, po czasie badania lub z występowaniem płonących kropli lub odpadów stałych, co ma miejsce np. w przypadku dachów zielonych ekstensywnych (o niewielkiej miąższości) realizowanych na słomie jako pierwszej warstwie podłoża lub na wysuszonej trawie jako warstwie wegetacyjnej – stosowane w praktyce szwajcarskiej.

Wyroby i elementy budowlane klasyfikowane są dodatkowo w zakresie:

- DYMOTWÓRCZOŚCI (dlatego w Polsce słoma nie jest dopuszczana jako pierwsza warstwa podłoża **dachu zielonego ekstensywnego**). DYM to niejednorodna mieszanina, w której jedna z substancji (cząstki stałe) jest rozproszona w drugiej (ośrodkiem rozpraszającym jest gaz) – zawiesina bardzo drobnych cząstek stałych w gazie. Cząsteczki dymu mogą być układami złożonymi, które stanowią np. kropelki cieczy, fragmenty ciała stałego oblepione cieczą albo smolistą substancją. Zazwyczaj powstaje w wyniku niecałkowitego spalania i często towarzyszy ogniowi. Na **dachu zielonym** utrudnia akcję ratowniczą, gdyż ogranicza widoczność.

Określanie dymotworczości pierwotnie polegało na wyznaczaniu w warunkach eksperymentalnych tzw. gęstości optycznej, czyli osłabienia natężenia światła przechodzącego przez warstwę dymu. Obecnie sposób określania dymotworczości opisany jest w Polskiej Normie PN-89/B-02856 „Metoda badania właściwości dymotwórczych materiałów”. Wskazuje ona, jak oceniać te właściwości na podstawie osłabienia (zmiany) kontrastu wzorca optometrycznego.

- **toksyczności** produktów spalania,

- **kapania i odpadania** pod wpływem ognia.

NIEPALNE WYROBY I MATERIAŁY to produkty pochodzenia nieorganicznego, zawierające nie więcej niż 1% masy lub objętości homogenicznie rozproszanego materiału organicznego, lub wyroby wykonane z kilku materiałów niepalnych. Jeżeli wyrób powstał w wyniku klejenia wielu materiałów niepalnych, ilość użytego kleju nie może przekraczać 0,1% masy bądź objętości wyrobu.

Kryteria użytkowe dla **dachów** zostały określone w decyzji Komisji Europejskiej. Wprowadza się trzy odrębne metody badań, które scharakteryzowano w raporcie CEN (CR 1187:2001). Badania oparto na metodach: t1, t2, t3, t4, co odpowiada następującym oddziaływaniom: t1 – płonąca głownia (metoda niemiecka), t2 – płonąca głownia + wiatr (metoda francuska), t3 – płonąca głownia + wiatr + promieniowanie cieplne (metoda szwedzka), t4 – metoda trzystopniowa wymagająca przeprowadzenia kolejno badań t1, t2, t3, tj. płonąca głownia + wiatr + promieniowanie cieplne (metoda brytyjska).

Na mocy decyzji Komisji Europejskiej wprowadzone są następujące **KLASY DACHÓW**:

- BROOF (t1), FROOF (t1),
- BROOF (t2), FROOF (t2),
- BROOF (t3), CROOF(t3), DROOF(t3), FROOF (t3).

W Polsce **dachy i przekrycia dachowe** klasyfikowane są wg **metody t1**.

Badaniu poddane są typowe **przekrycia dachowe**. Na przygotowanym modelu **dachu** ustawia się „głownię”, tj. koszyczek zbudowany ze stalowej siatki o wymiarach np. 0,3 x 0,3 m. W nim znajduje się materiał palny, nasączony lotną substancją. Po ok. kilkudziesięciu minutach – czasie potrzebnym do całkowitego wypalenia się zawartości głowni – na podstawie poniższej tabeli ocenia się stopień zniszczeń oraz klasyfikuje się, do jakiej grupy dany układ **przekrycia dachowego** będzie zaliczony.

Wytczne oraz kryteria klasyfikacji dachów określono w tabeli 1.

Nierozprzestrzeniającym ognia **przekryciom dachów**, w tym pokrytych roślinnością, odpowiadają następujące klasy:

1. BROOF(t1) – badane zgodnie z Polską Normą PN-ENV 1187:2004 „Metody badań oddziaływania ognia zewnętrznego na dachy” (badanie 1),
2. BROOF – uznane za spełniające wymagania w zakresie odporności wyrobów na działanie ognia zewnętrznego bez potrzeby przeprowadzenia badań, których wykazy zawarte są w decyzjach Komisji Europejskiej, publikowanych w Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej
3. **Przekrycia dachów**, w tym **dachów zielonych**, **spełniające kryteria grupy B i niespełniające jednego lub więcej kryteriów grupy A**, **klasyfikuje się jako słabo rozprzestrzeniające ogień SRO**.
4. FROOF(t1) – takie **przekrycia dachów** **klasyfikuje się jako silnie rozprzestrzeniające ogień SRO**.

Tab. 2

Klasa odporności pożarowej budynku	Klasa odporności ogniowej elementów budynku ^{5) 7)}					
	główna konstrukcja nośna	konstrukcja dachu	strop ¹⁾	ściana zewnętrzna ^{1) 2)}	ściana wewnętrzna ³⁾	przekrycie dachu ³⁾
(A)	R240	R30	REI120	EI120 (o+e)	EI60	RE30
(B)	R120		REI60	EI60 (o+e)	EI30 ⁴⁾	
(C)	R60	R15	REI30	EI30 (o+e)	EI15 ⁴⁾	RE15
(D)	R30	–			–	–
(E)	(-)	–	–	–	–	–

R – nośność ogniowa (wyrażana w minutach) określona zgodnie z Polską Normą, dotyczącą zasad ustalania klas odporności ogniowej elementów budynku. E – szczelność ogniowa (wyrażana w minutach), określona jw. I – izolacyjność ogniowa (w minutach), określona jw. „-” – nie stawia się wymagań. *) Z zastrzeżeniem § 219 ust. 1. 1) Jeżeli przegroda jest częścią głównej konstrukcji nośnej, powinna spełniać także kryteria nośności ogniowej (R) odpowiednio do wymagań zawartych w kol. 2 i 3 dla danej klasy odporności pożarowej budynku. 2) Klasa odporności ogniowej dotyczy pasa międzykondygnacyjnego wraz z połączeniem ze stropem. 3) Wymagania nie dotyczą nasłonecznionych dachowych, świetlików, lukarn i okien połaciowych (z zastrzeżeniem § 218), jeśli otwory w połaci dachowej nie zajmują więcej niż 20% jej powierzchni, nie dotyczą także budynku, w którym nad najwyższą kondygnacją znajduje się strop albo inna przegroda, spełniająca kryteria określone w kol. 4. 4) Dla ścian komór zsympu wymaga się EI60, a dla drzwi komór z kol. 5) Klasa odporności ogniowej dotyczy elementów wraz z uszczelnieniami złączy i dyflatacjami.
Źródło: Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Tab. 1

Grupy kryteriów Badanie 1	Warunki i kryteria dla klasy BROOF (t1) (konieczne spełnienie wszystkich wymienionych poniżej)
BROOF (t1) Grupa A – powierzchniowe rozprzestrzenianie ognia	zasięg zniszczenia (na zewnątrz i wewnątrz dachu) w górę dachu <0,70 m
	zasięg zniszczenia (na zewnątrz i wewnątrz dachu) w dół dachu <0,60 m
	maksymalny zasięg zniszczenia na skutek spalania (na zewnątrz i wewnątrz dachu) <0,80 m
	brak palących się materiałów (kropli lub odpadów stałych) spadających od strony eksponowanej
	boczny zasięg ognia nie osiąga krawędzi mierzonej strefy (pasa)
	maksymalny zasięg (promień) zniszczenia na dachach płaskich (na zewnątrz i wewnątrz dachu) <0,20 m
Grupa B – penetracja ognia do wewnątrz budynku	brak palących się lub żarzących się części penetrujących konstrukcję dachu
	brak pojedynczych otworów przelotowych o powierzchni >25 mm ²
	suma powierzchni wszystkich otworów przelotowych <4500 mm ²
	brak wewnętrznego spalania w postaci żarzenia

Źródło: Rozporządzenie Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 roku w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

III Wymagania przepisów techniczno-budowlanych

W zakresie **odporności ogniowej przekryć dachów zielonych** oraz stopnia rozprzestrzeniania ognia wymagania wynikają z obowiązujących przepisów techniczno-budowlanych, zawartych w przywołanym już Rozporządzeniu Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie.

Przekrycie dachowe (bez względu na formę i układ czy też budowę) podlega powyższym wymaganiom prawnym.

Budowa **dachu zielonego** jest trudniejsza i bardziej skomplikowana od budowy **dachu** bez roślinności, gdyż **dach zielony** składa się z układu większej liczby poszczególnych, silnie zależnych od siebie specjalistycznych warstw. Tym samym budowa **dachu zielonego** wymaga staranniejszego sprawdzenia **odporności ogniowej poszczególnych komponentów w ich wzajemnej korelacji**.

Trudniejsze jest wobec tego również jego badanie pod kątem **oddziaływania ognia zewnętrznego**, ze względu na zastosowanie palnych

form zieleni (np. zadrzewień, zakrzewień, niektórych ozdobnych traw, tzw. „suchych” itp.).

Na mocy § 216 ust. 1 rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie **przekrycia dachów zielonych** w odniesieniu do całego układu przekrycia warstwowego i odpowiednio do klasy odporności pożarowej obiektu powinny spełniać klasę **odporności ogniowej** wskazaną w tabeli 2.

Podobnie, według § 216 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie „*elementy budynku, o których mowa w ust. 1, powinny być nierozprzestrzeniające ognia [a więc NRO – przyp. wł.], przy czym dopuszcza się zastosowanie słabo rozprzestrzeniających ognie [a więc SRO – przyp. wł.]*”:

- (pkt 1) **elementów budynku** o jednej kondygnacji nadziemnej: (lit. a) ZL IV [budynków charakteryzowanych kategorią zagrożenia ludzi – przyp. wł.] oraz (lit. b) PM [budynki produkcyjne i magazynowe, np. kurniki, szopy, magazynki, składziki przykryte dachami zielonymi – przyp. wł.], o maksymalnej gęstości obciążenia ogniowego strefy pożarowej do 500 MJ/m²,

- (pkt 2) **ścian wewnętrznych i zewnętrznych oraz elementów konstrukcji dachu** i jego przekrycia w budynku PM [budynki produkcyjne i magazynowe, patrz wyżej – przyp. wł.] niskim o maksymalnej gęstości obciążenia ogniowego strefy pożarowej do 1000 MJ/m².

W przypadku usytuowania budynku niższego (w stosunku do sąsiadującego wyższego) **w odległości bliższej niż 8 m lub przyległego do ściany z otworami budynku wyższego**, na mocy § 218 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie **elementy konstrukcji dachu i przekrycie dachu muszą gwarantować**:

- **nierozprzestrzenianie ognia** [NRO – przyp. wł.],
- **konstrukcja dachu** powinna mieć klasę odporności ogniowej co najmniej RE30 [NRO – przyp. wł.],
- **przekrycie dachu** powinno mieć klasę odporności ogniowej co najmniej RE30 [NRO – przyp. wł.].

Zgodnie z § 218 ust. 2 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie „*warunki określone w ust. 1 nie mają zastosowania, jeżeli najbliżej położony otwór w ścianie budynku wyższego znajduje się w odległości nie mniejszej niż 10 m od dachu budynku niższego, a gęstość obciążenia ogniowego w budynku niższym nie przekracza 2000 MJ/m²*”.

W § 218 ust. 3 ww. rozporządzenia czytamy, że „*postanowienia ust. 1 i 2 odnoszą się również do części niższej budynku, jeżeli część ta stanowi odrębną strefę pożarową*”.

W sposób szczególny zostały potraktowane **dachy** o powierzchni przekraczającej 1000 m², gdyż § 219 ust. 1 ww. rozporządzenia formułuje następujące wymagania dla takich **dachów**:

- **przekrycie dachu** powinno być wykonane z materiałów nierozprzestrzeniających ognia,
- palna izolacja cieplna **przekrycia dachu** musi być oddzielona od wnętrza budynku przegrodą o klasie **odporności ogniowej** nie niższej niż RE15.

Według § 219 ust. 2 analizowanego rozporządzenia „*W budynkach ZL III, ZL IV i ZL V poddasze użytkowe przeznaczone na cele miesz-*

kalne lub biurowe powinno być oddzielone od palnej konstrukcji i palnego przekrycia dachu przegrodami o klasie odporności ogniowej:

- 1) w budynku niskim – EI30,
- 2) w budynku średnio wysokim i wysokim – EI60.”

§ 221 ust. 1 Rozporządzenia Ministra Infrastruktury w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie przewiduje, że „*nad pomieszczeniem zagrożonym wybuchem należy stosować lekki dach, wykonany z materiałów co najmniej trudno zapalnych, o masie nieprzekraczającej 75 kg/m² rzutu, licząc bez elementów konstrukcji nośnej dachu, takich jak podciąg, więzary i belki*”. Z przyczyn konstrukcyjnych jest to warunek wyjątkowo trudny do spełnienia i możliwy jedynie w przypadku **dachów zielonych ekstensywnych** ze specjalnie wyprodukowanym substratem lekkim.

Ust. 2 cytowanej powyżej normy stanowi, że „*Przepis ust. 1 nie dotyczy pomieszczenia, w którym łączna powierzchnia urządzeń odciążających (przeciwwybuchowych), jak przepony, klapy oraz otwory oszkłone szkłem zwykłym, jest większa niż 0,065 m²/m³ kubatury pomieszczenia*”.

III Dopuszczenie jednostkowe – uwarunkowania projektowe

Jak już wskazywaliśmy, z uwagi na określone wymaganie **odporności ogniowej przekryć dachowych**, w przypadku **dachów zielonych** np:

- o **kącie nachylenia konstrukcji** większym od badanych, tj. powyżej 25°,
  - wykonanych na podłożu drewnianym lub drewnopochodnym,
  - o układach dachowych jeszcze nieklasyfikowanych,
- dachy** takie wymagają przygotowania dokumentacji do jednostkowego dopuszczenia.

Art. 10 Ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o wyrobach budowlanych (**tekst pierwotny**: Dz.U. nr 92, poz. 881; **tekst jednolity**: Dz.U. z 2014 roku, poz. 883) [dalej ustawa o wyrobach budowlanych] wprowadza poniższe wymagania:

- ust. 1 *Dopuszczone do jednostkowego zastosowania w obiekcie budowlanym są wyroby budowlane wykonane według indywidualnej dokumentacji technicznej, sporządzonej przez projektanta obiektu lub z nim uzgodnionej, dla których producent wydał oświadczenie, że zapewniono zgodność wyrobu budowlanego z tą dokumentacją oraz z przepisami.*

- ust. 2 *Indywidualna dokumentacja techniczna, o której mowa w ust. 1, powinna zawierać opis rozwiązania konstrukcyjnego, charakterystykę materiałową i informację dotyczącą projektowanych właściwości użytkowych wyrobu budowlanego oraz określać warunki jego zastosowania w danym obiekcie budowlanym, a także, w miarę potrzeb, instrukcję obsługi i eksploatacji.*

- ust. 3 *Oświadczenie, o którym mowa w ust. 1, powinno zawierać:*

- 1) nazwę i adres wydającego oświadczenie,
- 2) nazwę wyrobu budowlanego i miejsce jego wytworzenia,
- 3) identyfikację dokumentacji technicznej,
- 4) stwierdzenie zgodności wyrobu budowlanego z dokumentacją techniczną oraz przepisami,
- 5) adres obiektu budowlanego (budowy), w którym wyrób budowlany ma być zastosowany,
- 6) miejsce i datę wydania oraz podpis wydającego oświadczenie.

Ze względu na fakt, iż na rynku budowlanym nie ma systemo-

wych rozwiązań **dachów zielonych**, np. dla pochylenia połąci powyżej 25°, można po spełnieniu powyżej opisanych wymagań dopuścić do obrotu wyrób budowlany lub wyroby stanowiące element lub elementy systemu **dachu zielonego**.

Posiadając wymaganą wiedzę techniczną oraz praktykę zawodową, przy zastosowaniu odpowiednich wyrobów budowlanych można opracować rozwiązanie niesystemowe, np. dla potrzeb **nachylenia zazielenionej powierzchni powyżej 25°**, spełniające wymagania **odporności ogniowej RE30, RE15**, w tym również mające cechę nierozprzestrzeniania ognia NRO, klasa dachu Broof(t1) lub Broof(t2). W tym celu należy:

- **sporządzić dokumentację jednostkową**, tzw. dopuszczenie do jednostkowego zastosowania, uzgodnione z lokalną jednostką straży pożarnej odpowiedzialną za prewencję ppoż., tak aby całość rozwiązania spełniała oczekiwane założenia. Na etapie wykonawczym umożliwiła to nie tylko zaznaczenie się z wymaganiami pożarowymi, lecz w przypadku odbiorów strażackich umożliwiła bezproblemowy odbiór przez straż pożarną (niezbędny do otrzymania pozwolenia na użytkowanie);
- **zapewnić nadzór nad prawidłowością realizacji dachu zielonego**;
- **właściwie** (to znaczy zgodnie z dokumentacją, wiedzą techniczną i przepisami prawa) **wykonać dach zielony**.

Trzeba jednak pamiętać, że na mocy:

- art. 34 ustawy o wyrobach budowlanych „*kto (pkt 1) wprowadza do obrotu wyrób budowlany nienadający się do stosowania przy wykonywaniu robót budowlanych, podlega grzywnie*”.
- art. 10 Prawa budowlanego, stanowi że „*Wyroby wytworzone w celu zastosowania w obiekcie budowlanym w sposób trwały, o właściwościach użytkowych, umożliwiających prawidłowo zaprojektowanym i wykonanym obiektom budowlanym spełnienie wymagań podstawowych, o których mowa w art. 5 ust. 1 pkt 1 [dotyczących między innymi „bezpieczeństwa pożarowego jak też odpowiednich warunków higienicznych i zdrowotnych oraz ochrony środowiska, (...) w sposób określony w przepisach (...), biorąc pod uwagę przewidywany okres użytkowania (...), zgodnie z zasadami wiedzy technicznej” – przyp. wł.], można stosować przy wykonywaniu robót budowlanych wyłącznie, jeżeli wyroby te zostały wprowadzone do obrotu zgodnie z przepisami odrębnymi*”.
- art. 93 Prawa budowlanego „*kto: (pkt. 1a) przy wykonywaniu robót budowlanych stosuje wyroby, naruszając przepis art. 10, podlega karze grzywny*”.

Słowniczek:

DACH – górna, najwyższa część obiektu budowlanego, mająca za zadanie **przekrycie** i osłanianie go przed niekorzystnymi wpływami atmosferycznymi. **Dach** składa się z konstrukcji nośnej i **pokrycia**.

ELEMENT PRÓBNY PRZEKRYĆ DACHÓW – w analizowanym przypadku cały przekrój **zielonego dachu**, obejmujący wszystkie jego warstwy techniczne.

IZOLACYJNOŚĆ OGNIOWA (I) – zdolność **elementu próbnego** do przeciwstawienia się przewodzeniu ciepła.

Stan graniczny izolacyjności ogniowej elementu próbnego następuje w chwili, gdy przestaje on spełniać funkcję oddzielającą na skutek przekroczenia granicznej wartości temperatury powierzchni nienagrzewanej.

NOŚNOŚĆ OGNIOWA (R) – zdolność **elementu próbnego przekryć dachów** do przenoszenia obciążeń, w szczególności w trakcie działania wysokich temperatur (najczęściej ognia). Wyrażamy ją w jednostce czasu, w której elementy nośne spełniają funkcje oddzielające zachowują nośność.

Stan graniczny nośności ogniowej następuje, gdy **element próbny** przestaje spełniać swoją funkcję wskutek zniszczenia mechanicznego lub utraty stateczności przez przekroczenie granicznych wartości przemieszczeń bądź odkształceń spowodowanych działaniem wysokich temperatur.

ODPORNOŚĆ OGNIOWA przekryć dachów, w tym **zielonych dachów**, to zdolność konstrukcji części nośnej oraz pokrycia dachowego do zachowania, w określonych warunkach, stanów **nośności ogniowej (R)**, połączonej ze **szczelnością ogniową (E)**, oraz **izolacyjności ogniowej (I)**. Uzyskanie pożądanej wartości, zgodnej z wymaganiami Rozporządzenia Ministra Infrastruktury z 12 kwietnia 2002 r. w sprawie warunków technicznych, jakim powinny odpowiadać budynki i ich usytuowanie przeprowadza się metodą doświadczalną.

POKRYCIE DACHU – zewnętrzna warstwa **dachu**, narażona na działanie warunków atmosferycznych; za **pokrycie dachu** służyć może roślinność charakterystyczna dla **zielonego dachu**.

PRZEKRYCIE DACHU – określenie nie tylko merytoryczne, lecz również zawarte w przepisach prawa, przywoływanych i omawianych w niniejszej publikacji. Do przekrycia (poza **pokryciem**, które jest jego integralną częścią) zalicza się całą konstrukcję **dachu**, łącznie ze stropem lub stropodachem, jak też **cały układ techniczny i poszczególne komponenty dachu** (w tym specjalistyczne **warstwy zielonego dachu**).

REAKCJA NA OGIEŃ – reakcja materiału budowlanego (w analizowanym przypadku warstw **zielonego dachu**, np. styropianu, polistyrenu ekstrudowanego XPS, papy, geowłókniny, folii, specjalistycznego substratu itp.) na ogień działający na ten materiał w określonych warunkach ekspozycji (w postaci wydzielonego ciepła, dymu, obszaru spalania bądź płonących kropeł). **Reakcja na ogień** podawana jest w postaci opisowej (**niepalny**, niezapalny, trudno zapalny, łatwo zapalny) lub w postaci klas (A1, A2, B, C, D, E, F) i charakteryzuje możliwy udział materiałów budowlanych w rozwoju pożaru.

SZCZELNOŚĆ OGNIOWA (E) – zdolność **elementu próbnego** do uniemożliwiania przenikania przez niego produktu pożarowego, takiego jak gaz, dym, para i płomień.

Stan graniczny szczelności ogniowej następuje wówczas, gdy **element próbny** przestaje spełniać funkcję oddzielającą na skutek pęknięć oraz szczelin, przez które swobodnie przenikają płomień i gorące gazy pożarowe.

Literatura

1. *Zasady projektowania i wykonywania zielonych dachów i żyjących ścian. Poradnik dla gmin. Kraków 2013* – jest do bezpłatnego pobrania ze strony internetowej Polskiego Stowarzyszenia „Dachy Zielone”, pod adresem internetowym: <http://psdz.pl/publikacje/ZASADY%20PROJEKTOWANIA%20I%20WYKONYWANIA%20ZIELONYCH%20DACHOW%20I%20ZYJACYCH%20SCIAN.pdf>